

**Ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-001-и
назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон
(734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 17)**

ТАҚРИЗ

**ба автореферати диссертатсияи Қаландаров Фирдавсҷон Шоназарович
дар мавзуи «Амнияти иттилоотӣ ҳамчун унсури пойдории амнияти
миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади
илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 23.00.02 - Ниҳодҳо, равандҳо ва
технологияҳои сиёсӣ**

Таъмини амнияти иттилоотӣ дар замони муосир яке аз масъалаҳои мубрам дар сиёсати дохилӣ ва хориҷии ҳар як мамлакат ба ҳисоб рафта, ҷузъи таркибии амнияти давлатҳои миллии эътироф гардидааст. Аксарияти муҳаққиқон ва донишмандон марҳилаи кунунии ташаккул ва афзоиши нақши соҳаи иттилоотро бо он асоснок менамоянд, ки он омили муҳимми ҳаёти ҷамъиятӣ, рушддиҳандаи бозори рақамӣ, таҳриқдиҳандаи бомуваффақияти саноати техникую технологӣ, воситаи асосии татбиқи дигаргуниҳои иҷтимоию сиёсӣ ва иқтисодии ҷомеа дар заминаи истифодаи иттилоот ва технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ мебошад. Мубрам ва муҳим доништа шудани масъалаи омӯзиши амнияти иттилоотӣ дар замони муосир бо омилҳои зерин асоснок карда мешаванд:

- рушди динамикии инфрасохтори иттилоотӣ ва шабакаҳои иттилоотию коммуникатсионӣ, ҳамгирӣ дар фазои иттилоотии ҷаҳонӣ, ворид гардидани компютерҳо ва дигар воситаҳои иттилоотию коммуникатсионӣ дар тамоми паҳлуҳои фаъолияти ҳаётии одамон, иттилоотонии ҷомеа, вусъати фаъолияти иттилоотӣ вобастагии фаъолияти ҷомеа ва давлатро аз соҳаи иттилоотӣ зиёд намуд.

- болоравии саноати иттилоотонӣ, алоқа ва телекоммуникатсия, хизматрасониҳои электронӣ, фаъолияти ҳамарӯзаи одамон дар фазои маҷозӣ ва вусъати зеҳни сунӣ дар ҷомеа зиёд мушоҳида мегардад.

- табдил ёфтани захираҳо ва инфрасохтори иттилоотӣ ба майдони муборизаи байнидавлатӣ бо мақсади ноил гардидан ба мақсадҳои стратегӣ ва сиёсии давлатҳои алоҳида. Аз ин лиҳоз, дар чунин шароит ҳифзи манфиатҳои миллии мамлакат ва амнияти иттилоотии он мубрам мегардад.

- вобастагии одамон аз васоити ахбори омма, алоқаи барқӣ, шабакаи умумичаҳонии интернет ва дигар воситаҳои иттилоотӣ.

- истифодаи васеъ ва дастрасии озоди одамон ба шабакаҳои иҷтимоӣ ва таъсиррасонии пайвастаи омилҳои иттилоотӣ дар фазои маҷозӣ.

Бо дарназардошти таҳаввули ҷиддии солҳои охир дар санадҳои меърию ҳуқуқии соҳаи амнияти миллии ва иттилоотӣ паҳлуҳои муҳталифи ҳифзи манфиатҳои миллии мамлакат ва таъмини амнияти иттилоотии он ба инобат гирифта шудаанд, ки дар ин бора муаллиф ба таври мушаххас андешаронӣ намудааст.

Пас аз солҳои 90-уми асри гузашта масъалаи таъмини амнияти иттилоотӣ ба ҷузъи таркибии муҳимми сиёсати давлатӣ табдил ёфт. Имрӯз ҳақон дар марҳилаи ҷаҳонишавӣ қарор дорад ва иттилоот барои таъмини бомуваффақияти фаъолияти ин ё он қувваҳои сиёсии ҷамъиятӣ нақши муҳимро мебозад.

Бо дарназардошти гуфтаҳои боло дар шароити кунунӣ масъалаи таъмини амнияти иттилоотӣ омӯзиши бетаъхири илмӣ таҳлили масъалаҳои таърихию сиёсиро тақозо менамояд, ки бо таъмини амнияти иттилоотӣ, чун унсури асосии таркиби амнияти байналмилалӣ, минтақавӣ ва миллии алоқаманданд. Ҳамин тариқ, мубрамияти мавзӯи амнияти иттилоотӣ дар пойдории низоми амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷӣ дар бахши назариявӣ ва ҷӣ дар бахши амалӣ бешубҳа саривақтӣ мебошад.

Дар автореферати диссертатсияи Қаландаров Ф.Ш. мубрамии мавзӯи таҳқиқот, мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, асосҳои назариявӣ методологӣ, навгонии илмӣ ва нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда, қисматҳои асосии таҳқиқот, хулоса, тавсияҳо барои истифодаи амалии

натичаҳо ва феҳристи интишороти муаллиф нишон дода шудаанд. Мавзуи таҳқиқоти унвончӯ ба яке аз масъалаҳои муҳимми илмҳои сиёсӣ бахшида шуда, дар он муаллиф кушиш ба харҷ додааст, ки масъалаи таъмини амнияти иттилоотӣ дар шароити муосир ва вазъи ташаккулёбии онро дар заминаи назарияҳо, концепсияҳо, санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ ва равандҳои сиёсии ҷаҳони зудтағйирёбанда баррасӣ намояд.

Дараҷаи коркарди илмии мавзуи таҳқиқоти васеъ ба назар мерасад, зеро диссертант ҳангоми омӯзиши мавзӯ аз мақолаҳои илмӣ, рисолаҳои номзадӣ докторӣ, сарчашмаҳои иттилоотӣ ва китобҳои олимони ватанию хориҷӣ васеъ истифода намудааст. Дар таҳқиқот адабиёти илмии истифодагардида шартан аз чор гурӯҳ иборат мебошад, ки унвончӯ вобаста ба ҳар як доираи илмӣ таҳлилҳои алоҳида анҷом додааст.

Дараҷаи таҳқиқи мавзуи илмӣ бо он асоснок карда мешавад, ки дар илми ватанӣ масъалаи бо омӯзиши амнияти иттилоотӣ алоқаманд то ибтидои асри XXI мавзуи таҳқиқоти амиқи илмӣ ҳисобида намешуд, ҳарчанд ки нишонаҳои таҳдидҳои иттилоотӣ дар оғози солҳои 90 – уми асри гузашта ба ҷашм мерасид. Солҳои охир дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба омӯзиши масъалаи амнияти иттилоотӣ диққати махсус дода мешавад, аммо ба таври амиқ паҳлуҳои асосии он дар доираи сохторҳои минтақавӣ ва равандҳои ҷаҳонишавӣ бо дарназардошти таҷрибаи давлатҳои алоҳида омӯхта нашудааст. Дар ин робита, муаллиф асосҳои назариявӣ, хусусиятҳои муҳим, вазъи кунунӣ, ташаккулёбӣ, мушкилот ва дурнамои масъалаи амнияти иттилоотиро ба таври мушаххас баррасӣ намудааст.

Боби якуми диссертатсия «Таҳлили ҷанбаҳои назариявӣю методологии амнияти иттилоотӣ дар асри XXI» ном дошта, дар он муаллиф масъалаҳои концептуалии амнияти иттилоотиро баррасӣ намуда, мафҳумҳои асосии амнияти иттилоотӣ ва истилоҳоти ба соҳаи амнияти иттилоотӣ вобастабударо аз нигоҳи назарияҳои гуногуни сиёсӣ шарҳ додааст. Инчунин масъалаҳои зоҳиршавии таҳдидҳои иттилоотӣ,

окибатҳои манфии онҳо ва таъмини амнияти иттилоотӣ дар шароити дигаргунҳои замони муосир мавриди таҳлил қарор дода шудаанд.

Боби дуюми диссертатсия «Таъмини амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар раванди дигаргуншавии ҷомеа» номгӯзори гардида, дар он масъалаҳои ташаккули низоми амнияти иттилоотии мамлакат, мушкилот ва таҳдидҳои амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва омилҳои таъсиррасон ба раванди таъмини амнияти иттилоотӣ таҳқиқ гардидаанд. Дар ин боб муаллиф роҷеъ ба роҳҳои муайян кардани мушкилоти нав ва бартараф сохтани таҳдидҳои амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон диққати махсус додааст.

Диссертант аз руи мавзӯи таҳқиқотӣ 7 мақолаи илмӣ дар нашрияҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 2 мақола дар маҷмуаҳои конференсияҳои ҷумҳурияӣ нашр намудааст, ки моҳият ва муҳтавои диссертатсияро таҷассум менамоянд.

Дар баробари муваффақиятҳои қашмас дар диссертатсия баъзе камбудихо низ ҷой доранд:

1. Дар диссертатсия вобаста ба санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ ва як қатор қонунҳо дар соҳаи амнияти иттилоотӣ қайд гардидаанд, беҳтар мешуд агар вобаста ба сатҳи сифати иҷрои талаботҳо ва нақша ҷорабиниҳои онҳо таҳлили мушаххас гузаронида мешуд.

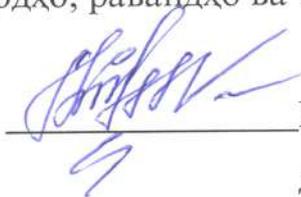
2. Хуб мешуд агар муаллиф дар диссертатсия ба масъалаи назарфиребии сиёсӣ аз ҷониби гурӯҳҳои алоҳида ва созмону ташкилотҳои террористӣю экстремистӣ эътибор меод.

Новобаста аз камбудихои қайдгардида, арзиши илмии таҳқиқот халалдор нагардидааст.

Натиҷаҳо, дастурамалҳо ва хулосаҳои дар диссертатсия ҷойдошта аҳамияти қалони илмӣ дошта, онҳо метавонад ба инкишофи донишҳои назариявӣ ва таҷрибавӣ дар соҳаи амнияти иттилоотӣ мусоидат намояд. Хулосаҳои илмӣ дар мавзӯи диссертатсионӣ метавонад ҳамчун манбаи муҳими илмӣ ва асоси таҷрибавӣ дар баррасии минбаъдаи масъалаҳо дар

соҳаи амнияти иттилоотӣ, мушкилотҳои чузъҳои сохторие, ки ин гуна фаъолиятро дар фазои иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбарӣ менамоянд, хизмат намояд.

Автореферати диссертатсияи Қаландаров Фирдавсҷон Шоназарович ба шиносномаи ихтисос ва талаботҳои Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ аз руи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, раванҷҳо ва технологияҳои сиёсӣ мебошад.

Исозода Тоҷиддин Исо, номзади илмҳои сиёсӣ,
дотсенти кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи
давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав

Имзои Исозода Т.И.- ро тасдиқ менамоям.

Сардори шӯъбаи кадрҳо ва корҳои махсуси Донишгоҳи

Давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав Шукурзод Ҷ.А.

Суроғаи муқарриз:

735140, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Хатлон,

шаҳри Бохтар, кӯчаи Айнӣ 67.

Тел. моб.: (992) 918181848

E-mail: tojiddini-i.1984@mail.ru